

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2017/1563

z 13. septembra 2017

o cezhraničnej výmene rozmnoženín určitých diel a iných predmetov ochrany chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prístupných formátoch v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, medzi Úniou a tretími krajinami

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Marrákešská zmluva o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania (ďalej len „Marrákešská zmluva“) bola v mene Únie podpísaná 30. apríla 2014 ⁽³⁾. Od zmluvných strán sa v nej vyžaduje, aby zabezpečili výnimky alebo obmedzenia z autorského práva a s ním súvisiacich práv na účely poskytovania a šírenia rozmnoženín určitých diel a iných predmetov ochrany v prístupných formátoch a na účely cezhraničnej výmeny týchto rozmnoženín.
- (2) Beneficienti podľa Marrákešskej zmluvy sú osoby, ktoré sú nevidiace, osoby, ktoré majú zrakovú poruchu, ktorú nemožno zlepšiť tak, aby ich zrkové funkcie boli v zásade rovnocenné so zrkovými funkciami osoby, ktorá nemá takúto poruchu, alebo osoby, ktoré majú poruchu vnímania alebo čítania vrátane dyslexie, alebo akúkoľvek inú poruchu učenia, ktorá im bráni čítať tlačené diela v zásade tak, ako sú to schopné osoby bez takéhoto zdravotného postihnutia, a osoby, ktoré v dôsledku telesného postihnutia nie sú schopné držať knihu alebo manipulovať s ňou, alebo zamerať svoj zrak alebo pohybovať očami v rozsahu, ktorý by bol bežne dostačujúci na čítanie, pokiaľ v dôsledku takýchto porúch alebo postihnutí nie sú tieto osoby schopné čítať tlačené diela v zásade na rovnakej úrovni ako osoby, ktoré netrpia takouto poruchou alebo postihnutím.
- (3) Osoby, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania naďalej čelia mnohým prekážkam, pokiaľ ide o prístup ku knihám a ostatným tlačným materiálom chráneným autorským právom alebo s ním súvisiacimi právami. Na medzinárodnej úrovni bola uznaná potreba zvýšenia počtu diel a iných predmetov ochrany v prístupných formátoch, ktoré by boli dostupné pre tieto osoby, a potreba výrazného zlepšenia obehu a šírenia takýchto diel a iných predmetov ochrany.

⁽¹⁾ Stanovisko z 5. júla 2017 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 6. júla 2017 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 17. júla 2017.

⁽³⁾ Rozhodnutie Rady 2014/221/EÚ zo 14. apríla 2014 o podpise Marakéšskej zmluvy o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 115, 17.4.2014, s. 1).

- (4) Podľa stanoviska Súdneho dvora Európskej únie 3/15 ⁽¹⁾ sa výnimky alebo obmedzenia v súvislosti s autorským právom a s ním súvisiacimi právami na účely vyhotovovania a šírenia rozmnoženín určitých diel a iných predmetov ochrany v prístupnom formáte stanovené Marrákešskou zmluvou musia vykonať v rámci oblasti harmonizovanej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES ⁽²⁾. To isté platí pre režimy vývozu a dovozu stanovené touto zmluvou, lebo v konečnom dôsledku je ich predmetom povoliť na území jednej strany verejný prenos alebo rozširovanie rozmnožením v prístupných formátoch, uverejnených na území inej strany bez súhlasu nositeľov práv.
- (5) Cieľom smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1564 ⁽³⁾ je harmonizovaným spôsobom vykonávať povinnosti, ktoré Únia musí splniť podľa Marrákešskej zmluvy, aby sa zlepšila dostupnosť rozmnoženín v prístupných formátoch pre beneficentov vo všetkých členských štátoch Únie a obeh takýchto rozmnoženín na vnútornom trhu, a vyžaduje sa v nej, aby členské štáty zaviedli povinnú výnimku z určitých práv, ktoré sú harmonizované v práve Únie. Cieľom tohto nariadenia je vykonávať povinnosti vyplývajúce z Marrákešskej zmluvy, pokiaľ ide o režimy vývozu a dovozu rozmnoženín v prístupných formátoch na nekomerčné účely v prospech beneficentov medzi Úniou a tretími krajinami, ktoré sú stranami Marrákešskej zmluvy, a stanoviť podmienky takéhoto vývozu a dovozu jednotným spôsobom v rámci oblasti harmonizovanej smernicami 2001/29/ES a (EÚ) 2017/1564 s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto opatrenia uplatňovali konzistentne v rámci celého vnútorného trhu a aby neohrozili harmonizáciu výlučných práv a výnimiek stanovených v uvedených smerniciach.
- (6) Týmto nariadením by sa malo zabezpečiť, aby rozmnoženiny kníh vrátane elektronických kníh, odborných časopisov, novín, zábavných časopisov a iných písomných materiálov, notových zápisov vrátane partitúr a ostatných tlačných materiálov v prístupných formátoch, a to aj vo zvukovej podobe, či už digitálnej alebo analógovej, ktoré boli vyhotovené v ktoromkoľvek členskom štáte v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami prijatými na základe smernice (EÚ) 2017/1564, bolo možné rozširovať, prenášať alebo sprístupňovať beneficentovi alebo oprávnenej právnickej osobe uvedeným v Marrákešskej zmluve v tretích krajinách, ktoré sú stranami Marrákešskej zmluvy. Medzi prístupné formáty patrí napríklad Braillovo písmo, zväčšené písmo, prispôbené elektronické knihy, audioknihy a rozhlasové vysielanie. Vzhľadom na „nekomerčný cieľ“ Marrákešskej zmluvy ⁽⁴⁾ by rozširovanie, verejný prenos alebo sprístupňovanie verejnosti rozmnoženín v prístupných formátoch pre osoby, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, alebo oprávnené právnické osoby v príslušnej tretej krajine mali vykonávať na neziskovom základe oprávnené právnické osoby usadené v členskom štáte.
- (7) Toto nariadenie by malo tiež umožniť, aby beneficenti v Únii a oprávnené právnické osoby usadené v členskom štáte mohli dovážať z tretej krajiny a mali prístup k rozmnoženinám v prístupných formátoch, ktoré boli vyhotovené v súlade s vykonávaním Marrákešskej zmluvy, na nekomerčné účely v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania. Obeh týchto rozmnoženín v prístupných formátoch na vnútornom trhu by mal prebiehať za rovnakých podmienok, aké platia pre rozmnoženiny v prístupných formátoch vyhotovené v Únii v súlade so smernicou (EÚ) 2017/1564.
- (8) S cieľom zlepšiť dostupnosť rozmnoženín v prístupných formátoch a zabrániť neoprávnenému šíreniu diel alebo iných predmetov ochrany by oprávnené právnické osoby, ktoré sa zapájajú do rozširovania či verejného prenosu rozmnoženín v prístupných formátoch verejnosti alebo ich sprístupňovania verejnosti, mali spĺňať určité povinnosti. Mali by sa podporovať iniciatívy členských štátov zamerané na presadzovanie cieľov Marrákešskej zmluvy a výmenu rozmnoženín v prístupných formátoch s tretími krajinami, ktoré sú stranami uvedenej zmluvy, a na podporu výmeny a sprístupňovania informácií zo strany oprávnených právnických osôb. Takéto iniciatívy by mohli zahŕňať vypracovanie usmernení alebo najlepších postupov týkajúcich sa vyhotovovania a šírenia rozmnoženín v prístupných formátoch v spolupráci so zástupcami oprávnených právnických osôb, beneficentov a nositeľov práv.
- (9) Je dôležité, aby sa pri každom spracúvaní osobných údajov podľa tohto nariadenia dodržiavali základné práva vrátane práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a práva na ochranu osobných údajov podľa článkov 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), a je nevyhnutné, aby každé takéto

⁽¹⁾ Stanovisko Súdneho dvora 3/15 zo 14. februára 2017, ECLI:EU:C:2017:114, bod 112.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1564 z 13. septembra 2017 o určitých povolených spôsoboch použitia určitých diel a iných predmetov ochrany chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, a o zmene smernice 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (pozri stranu 6 tohto úradného vestníka).

⁽⁴⁾ Stanovisko Súdneho dvora 3/15 zo 14. februára 2017, ECLI:EU:C:2017:114, bod 90.

spracúvanie bolo v súlade aj so smernicami Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES⁽¹⁾ a 2002/58/ES⁽²⁾, ktorými sa spravuje spracúvanie osobných údajov, ktoré môžu vykonávať oprávnené právnické osoby v rámci tohto nariadenia a pod dohľadom príslušných orgánov členských štátov, najmä nezávislých verejných orgánov určených členskými štátmi.

- (10) Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor UNCRPD“), ktorého je Únia zmluvnou stranou, sa zaručuje osobám so zdravotným postihnutím právo na prístup k informáciám a vzdelávaniu a právo na účasť na kultúrnom, hospodárskom a sociálnom živote za rovnakých podmienok, ako majú ostatné osoby. V dohovore UNCRPD sa od jeho zmluvných strán vyžaduje, aby podnikli všetky primerané kroky a v súlade s medzinárodným právom zabezpečili, že zákony na ochranu práv duševného vlastníctva nebudú vytvárať neprimerané ani diskriminačné prekážky, pokiaľ ide o prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kultúrnym materiálom.
- (11) Podľa charty sa zakazuje akákoľvek diskriminácia vrátane diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia a Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní a účasti na spoločenskom živote.
- (12) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to vykonávanie povinností vyplývajúcich z Marrákešskej zmluvy jednotným spôsobom, pokiaľ ide o vývoz a dovoz rozmnoženín určitých diel a iných predmetov ochrany v prístupných formátoch na nekomerčné účely v prospech beneficentov medzi Úniou a tretími krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami Marrákešskej zmluvy, a stanovenie podmienok takéhoto vývozu a dovozu nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie uvedeného cieľa.
- (13) V tomto nariadení sa rešpektujú základné práva a dodržiujú zásady uznané najmä v charte a v dohovore UNCRPD. Toto nariadenie by sa malo vykladať a uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

V tomto nariadení sa stanovujú jednotné pravidlá pre cezhraničnú výmenu rozmnoženín určitých diel a iných predmetov ochrany v prístupných formátoch medzi Úniou a tretími krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami Marrákešskej zmluvy, bez súhlasu nositeľa práv a v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, a to v oblasti harmonizovanej smernicami 2001/29/ES a (EÚ) 2017/1564, aby sa zabránilo ohrozeniu harmonizácie výlučných práv a výnimiek v rámci vnútorného trhu.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „dielo alebo iný predmet ochrany“ je dielo vo forme knihy, odborného časopisu, novín, zábavného časopisu alebo iných písomných materiálov, notových zápisov vrátane partitúr a súvisiacich ilustrácií v akomkoľvek médiu, a to aj vo zvukovej podobe, akou sú napríklad audioknihy, a v digitálnom formáte, ktoré je chránené autorským právom alebo s ním súvisiacimi právami a ktoré je uverejnené alebo inak zákonne sprístupnené verejnosti;

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31). Táto smernica bude s účinnosťou od 25. mája 2018 zrušená a nahradená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa ruší smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37).

2. „beneficient“ je bez ohľadu na akékoľvek ďalšie postihnutia osoba, ktorá:
 - a) je nevidiaca;
 - b) má zrakovú poruchu, ktorú nemožno zlepšiť tak, aby boli zrakové funkcie tejto osoby v podstate rovnocenné so zrakovými funkciami osoby, ktorá nemá takúto poruchu, v dôsledku čoho nie je táto osoba schopná čítať tlačene diela v zásade v rovnakej miere ako osoba, ktorá netrpí takouto poruchou;
 - c) má poruchu vnímania alebo čítania, v dôsledku čoho nie je schopná čítať tlačene diela v zásade v rovnakej miere ako osoba, ktorá netrpí takýmto postihnutím, alebo
 - d) v dôsledku telesného postihnutia nie je inak schopná držať knihu alebo s ňou manipulovať alebo zamerať svoj zrak či pohybovať očami v rozsahu, ktorý by bol bežne potrebný na čítanie;
3. „rozmnoženina v prístupnom formáte“ je rozmnoženina diela alebo iného predmetu ochrany vyhotovená alternatívnym spôsobom alebo v podobe, ktorá umožňuje beneficentovi prístup k dielu alebo inému predmetu ochrany, čo znamená aj to, že takejto osobe sa umožní prístup tak ľahko a pohodlne ako osobe bez porúch alebo postihnutia uvedeného v bode 2;
4. „oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte“ je subjekt, ktorý má povolenie alebo je uznaný členským štátom na poskytovanie vzdelávania, inštruktážnej prípravy, adaptívneho čítania alebo prístupu k informáciám pre beneficentov na neziskovom základe. Patrí sem aj verejná inštitúcia alebo nezisková organizácia, ktorá poskytuje beneficentom rovnaké služby, pričom ide o jednu z jej hlavných činností, jej inštitucionálnych záväzkov alebo súčasť jej verejného poslania.

Článok 3

Vývoz rozmnoženín v prístupných formátoch do tretích krajín

Oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte môže rozširovať, prenášať alebo sprístupňovať beneficentom alebo oprávnenej právnickej osobe usadenej v tretej krajine, ktorá je zmluvnou stranou Marrákešskej zmluvy, rozmnoženinu diela alebo iného predmetu ochrany v prístupnom formáte vyhotovenú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi prijatými v súlade so smernicou (EÚ) 2017/1564.

Článok 4

Dovoz rozmnoženín v prístupných formátoch z tretích krajín

Beneficient alebo oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte môže dovážať alebo inak získavať alebo nadobúdať prístup a následne používať v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi prijatými v súlade so smernicou (EÚ) 2017/1564 rozmnoženinu diela alebo iného predmetu ochrany v prístupnom formáte, ktorú oprávnená právnická osoba v tretej krajine, ktorá je zmluvnou stranou Marrákešskej zmluvy, rozširovala, prenášala alebo sprístupnila beneficentom alebo oprávneným právnickým osobám.

Článok 5

Povinnosti oprávnených právnických osôb

1. Oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte a vykonávajúca činnosti uvedené v článkoch 3 a 4 vypracúva a dodržiava vlastné postupy s cieľom zabezpečiť, aby:
 - a) rozširovala, prenášala a sprístupňovala rozmnoženiny v prístupných formátoch len v prospech beneficentov alebo iných oprávnených právnických osôb;
 - b) prijala primerané opatrenia na zabránenie neoprávnenému vyhotovovaniu, rozširovaniu a verejnému prenosu rozmnoženín a ich sprístupňovaniu verejnosti v prístupných formátoch;
 - c) preukázala náležitú starostlivosť pri nakladaní s dielami alebo inými predmetmi ochrany a ich rozmnoženinami v prístupných formátoch a aby o nich viedla záznamy a
 - d) zverejňovala a aktualizovala informácie o tom, ako dodržiava povinnosti stanovené v písmenách a) až c), a to v prípade potreby na svojom webovom sídle alebo prostredníctvom iných online či offline kanálov.

Oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte vypracuje a dodržiava postupy uvedené v prvom pododseku pri úplnom dodržiavaní pravidiel uplatniteľných na spracúvanie osobných údajov beneficentov uvedených v článku 6.

2. Oprávnená právnická osoba usadená v členskom štáte a vykonávajúca činnosti uvedené v článkoch 3 a 4 poskytne na požiadanie beneficentom, iným oprávneným právnickým osobám alebo nositeľom práv dostupným spôsobom tieto informácie:

- a) zoznam diel alebo iných predmetov ochrany, z ktorých má k dispozícii rozmnoženiny v prístupných formátoch, a dostupné formáty, a
- b) meno a kontaktné údaje oprávnených právnických osôb, s ktorými spolupracuje na výmene rozmnoženín v prístupných formátoch podľa článkov 3 a 4.

Článok 6

Ochrana osobných údajov

Spracúvanie osobných údajov vykonávané v rámci tohto nariadenia sa uskutočňuje v súlade so smernicami 95/46/ES a 2002/58/ES.

Článok 7

Preskúmanie

Do 11. októbra 2023 Komisia vykoná posúdenie tohto nariadenia a hlavné zistenia predloží v správe Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru spolu s prípadnými návrhmi na zmenu tohto nariadenia.

Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na prípravu hodnotiacej správy.

Článok 8

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 12. októbra 2018.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 13. septembra 2017

Za Európsky parlament

predseda

A. TAJANI

Za Radu

predseda

M. MAASIKAS